

DOMOVINA

Štampa dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvolijo pošiljati urednikstvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kruna temeljna pristojbina ter od vsake petit-vrste po 30 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Narodnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kruna, za četrť leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništva „Domovina“ v Celju.

Ugodna znamenja za prusofile.

Bili so časi, ko se je izdajalskim načrtom Wolf Schönererjeve družbe stavila zapreka v najvišjih krogih. Posebno je bilo to opazovati za časa Badenijeve vlade, zakaj na krmilu so bili konzervativni politiki, ki so se trdno verovali, da nam je Avstrije treba, a da ista izpolni v svetovni zgodovini nji odmerjeno nalogo le tedaj, če ostane neodvisna, dokler njeni prebivalci čutijo nesebično ljubav do nje.

Kmalu pa je skušil Baden, da so se njegovi nazori o patriotizmu in državljanski zvestobi prežveali. Z njegovo vlado se je zgodilo, kakor z onimi tržaškimi Slovenci, ki so se razvneli nad Italijani zaradi cesaričinega umora ter se sklicevali na svoj avstrijski patriotizem. Hladno jih je zavrnil državni pravdnik: „Nihče ni prisiljen biti patrijotičen!“

Slovani se sploh radi pulimo za prvenstvo v avstrijskem patriotizmu vkljub temu, da vidimo, kako dobro služijo z vlado in z domačo politiko oni, ki se ne brigajo dosti za ta — sport, n. pr. Nemci, Italijani itd. Tudi nam je vlada že dovolj jasno pokazala, da ji je vsilji vost nevšečna, ter hodi svoja pota, če tudi bi se kdo raztalil same lojalnosti.

Drugi narodi so se že davno otresli prisljen patrijotične omočice ter delujejo nezadržani za svoj ožji narodno-politični program. In niso padli vsled tega v nemilost, še neke vrste ugled uživajo oni Nemci, ki povdarjajo svoje hrepenenje po združitvi z Nemčijo.

Prusofilaska agitacija je pri nas tako razpletana, kakor strahovita „mafia“ v Italiji. Ako bi se pruskega sanjača hotelo le količkaj potipati, ki uživa šestokrat hruh v c. kr. službi, vzdigne se ves razbremenilni aparat, najveljavnejši možje se ne sramujejo brezplačno takega človeka prati ter vsaki moralni ali dejanski obsojbi — prejudicirati. To se je že parkrat pokazalo pri akademskem senatu graškega vseučilišča, kjer so prusko-protestantovski reformatorji nedotakljivi, ker prisegajo na — vsenemški program.

Znamenja zadnje dobe pa so tej vrsti sanjačev vedno ugodnejša. Iz Nemčije izganjajo dan na dan slovanske delavce. V Avstriji se živa duša ne pobriga za te brezpravne žrtve pruske maščevalnosti.

Ni še dolgo temu, da je v državni zbornici nek nemški poslanec očitno izpovedal, da on in njegovi pristali ne šklijo le čez mejo temveč hrepenijo po združitvi z Nemčijo.

Pred dobrim tednom je prišlo na Dunaj pevsko društvo iz pruskega Kolina. Kakšen namen je imel obisk teh pevcev na Dunaju, ostane menda le povečenim pridržana tajnost.

Vse pa se je čudilo, ko je prišel sprejemati pruske pevce sam naučni minister Hartel, ki je pruske bratce blizu tako laskavo pozdravljaj, kakor dela to Wolf na bavarških shodih.

Ta okolnost je dala nemškim neodrešenom velik pogum. Na banketu se je napivalo naravnost združenju z Nemčijo, avstrijsko-prusko pobratimstvu itd. ter je nek posebno drzovit govornik povdarjal, zakaj bi se nemško ljudstvo

v Avstriji naj sramovalo pruskega pobratimstva, ko vendar dajeta vladarja najboljši zgled.

Ti ljudje pač nočejo umeti latinskega pregovora: „quod licet Jovi, non licet bovi“, ali po naše: sosed pač lahko povabi soseda v klet, zato pa še ne sme isto posnemati družinčad v gospodarjevi kleti.

Se bolj je osupnilo slovanski svet poročilo, da sta dobila predsednik in podpredsednik omenjenih pruskih pevcev visoke avstrijske redove, kakršne dobijo navadno le v državljanski službi osiveli možje.

Vsekakor je tudi to izposloval za prusko družbo vneti minister Hartel. Potemtakem zgodilo se bo menda kmalu, da bo sprejemala vlada vsako družbo potujočih glumačev, da le ima domovnico iz — Prusije.

Še drug slučaj je zmedel glave našim prusakom. Pretečene dni je obiskal našega cesarja na Dunaju mladi pruski princ-prestolonaslednik. Ta obisk gotovo ni imel političnega namena. Nemški princ je le obiskal našega cesarja kot botra ter očetovega prijatelja, da se mu tako za hvali za prisostvovanje ob lanski slavnosti princevega proglašenja polnoletnim. Drugi viri sicer trdijo, da se snuje zaroka pruskega prestolonaslednika z nadvojvodinjo Elizabeto, hčerjo pok. prestolonaslednika Rudolfa. Niti prvo niti drugo pa bi ne bilo spravilo nemških naših politikov povsem iz tira, da niso kovali iz tega obiska natiroma svojih računov.

Človeku se mora res studiti, kaj vse izrabljajo ti rovarji v svoje namene! Niso jim sveta nikakšna človeška čustva, da ne bi posegli vmes s svojimi umazanimi prsti.

Od predstaviteljev avstrijske vlade, to je tudi minister Hartel, pa bi vsaj pričakovali toliko takta, da ne drviijo slepo s temi sanjači ter si s tem izpodkopavajo ugled ter vero v ne pristranost.

Ljudska omika

Pol stoletja nazaj računimo, če govorimo o početku ljudske omike. Ustava nam je med drugimi nepopolnimi dobrotami dala tudi popolno prostost tiska in odpravila vsaj deloma tudi oni denarni pritisk, kateri je odrival ljudstvo od omike. Obisk višje šole je lažji, obligaten je obisk ljudske šole — tako je prva podlaga — ljudski omiki dana.

Kaj je posledica teh do omike odprtih vrat? Ljudska šola ustreza svojemu namenu le deloma, ker se največkrat zgodi, da se vse to, kar si kdo v ljudski šoli pridobi, v vrvenju življenja porazgubi. Kriva temu seveda ni šola ali šolski pouk, nego le osebne lastnosti učenčeve, življenske razmere mladenčeve in moževe, katera se sama od sebe za spopolnitev omike nič ne brigata.

Mnogokrat se pa zgodi, da se učenec še pozneje mnogo bavi z branjem in pisanjem, včasih celo z učenjem tujih jezikov. Tu je uspeh šolske omike skoro še žalostnejši, kakor pri analfabetih ali pri onih, kateri poznajo pisati in brati. — Ti namreč berejo vse, kar jim pod roko pride, — vsak ovitek, v katerem dobe v prodajalni kavo ali kaj drugega zavitega. Vsaka

beseda bi bila odveč, če bi razlagali in dokazovali, da ima to za dotičnika jako slabe posledice. — Kaj slabega, nemarnega, raznarodujočega itd. se po takih zavitkih bere, — imamo zgled pri „Štajercu“, katerega v svoje namene izrabljajo Slovencem nasprotni nemški trgovci v Celju, Mariboru in drugod na Spodnjem Štajarskem. Od takih zavitkov preidejo potem na grozne romane po šest krajcarjev, kakršnih Slovenci hvala Bogu še nimamo.

Šola potemtakem ne zadostuje za popolno šolsko omiko!

Na ljudstvo se lahko deluje glavno z živo ali pa s pisano besedo. Živa govorjena beseda bo v vseh slučajih največ hasnila, posebno pri onih, kateri so branju nevedni. Živa beseda deluje pri nas le pri krščanskih naukih, kakršni so uvedeni po farnih cerkvah. Ali tudi omika, katero dobi ljudje, je enostranska, ker se ne obravnava cerkveno, versko, pravno stran. To se vedno premalo. Kje ostane ljudsko zdravilstvo, ljudska narodnost pravi? To bi najlažje oskrbela posvetna intencija cerkve z javnimi, poljudnimi predavanji, priročna bi bila taka predavanja gg in učiteljem na deželi.

Kaj se v tem oziru stori med Nemci, Angličani, Francozi in dr. je neverjetno, še bolj neverjetno je pa, kaj se doseže s takimi predavanji pri ljudstvu v narodni in verski zavednosti. Žalibog, da se pri nas Slovencih to tako preprosto sredstvo ljudske omike ne more udomačiti!

Druga še bolj važna pot do ljudske izobrazbe je zdravo, poučno, poljudno pisanje berilo. V tem oziru smo Slovenci s svojo mohorsko družbo primeroma vsem narodom naprej. Toda tudi mohorske knjige imajo to „slabost“ ali kako naj to imenujemo? da niso bolj trpežne. Letos pridejo med ljudstvo, prihodnje leto jih še več ni. Ta jih porabi za zavijanje, drugi jih požge, tretji jih sploh zavrže itd. Knjige pa dosežejo svoj namen le tedaj, ako ostanejo trajno med ljudstvom. Edina pomoč proti tej hibi naše idealne družbe — bi bila ljudska knjižnica, kakršna ima po zaslugi in poštvenosti g. policijskega svetnika Podgorška — Ponikva ob juž. žel. Take knjižnice bi imele vse mohorske knjige in sploh tudi drugo zdravo slovensko berilo.

Ni naš namen kazati in razlagati, kako uvesti take knjižnice, ker se to ravna po različnosti krajev in prebivalstva, različno. Mi smo hoteli le našemu razumništvu to v narodnem in verskem oziru važno pot pokazati in dokazati, da bo prej ali slej treba take knjižnice uvesti.

V Celju smo dobili v zadnjem času magistratno ali „Südmarkino“ ljudsko knjižnico, katere očitni namen je, naše narodne nasprotnike proti Slovencem le še bolj razkačiti, podivjati. Take knjižnice se nam obetajo tudi drugod po Štajarskem, kjer se bo ne samo meatno, ampak tudi kmečko ljudstvo zastrupilo. Treba bo tedaj pri tej odprtini v narodni trdnjavi na branik. Treba bo odbijati klin s klinom, da pa nas sovražnik ne zaloti spečih, treba nam je ob pravem času bdeli. Prej ko se začne z delom, s pripravljanjem ljudskih knjižnic, bolj bodo svojemu namenu ustrezale.

V dosego teh knjižnic bi morda dobro služilo kako vseslovensko nadstrankarsko društvo, kakršno imajo na primer Angleži, v svoji, po lastni palači imenovano „Peoples Palace“ v Londonu. To bi bila poleg Ciril Metodovo družbe najboljša narodna obramba in bi jo bilo treba na enak način urediti kot družbo, ker bi temeljili obe na izreku, da bolj ko je ljudstvo izobraženo, teže ga bo raznaroditi, teže mu bo ugrabiti vero. Prvo izobrazbo bi dala Ciril Metodova šola, življensko izobrazbo in omiko bi oskrbela knjižnica.

Kar je važno pri tem, je to, da take knjižnice stanejo samo enkrat od začetka, med tem ko poznejše upravljanje prav malo stane, ker se iz lastnih dohodkov same upravljajo. — Najprej bi seveda morali dobiti takih knjižnic ob narodnih mejah, in potem ko bi bili že tu oskrbljeni, še drugod.

Ne moremo na tem mestu zamolčati številke in uspehov, kakršne dosežejo take knjižnice med Nemci. V Simmeringu na Dunaju imajo 26 ljudskih knjižnic, v katerih se na leto izposodi nad dva in pol milijona knjig. Nobena teh knjižnic ni stara nad 14 let. Ona, katera je začela leta 1887, je prvo leto izposodila samo 5000 knjig, sedaj jih na leto oddaje 600.000. Graška ljudska knjižnica izposodi na leto 200.000 in ona v Celovcu 60.000. Da so to za taki mesti velikanske številke, ni treba dokazovati.

Takaj bi se bilo tedaj poprijeti dela, katero bi rodilo neizmerno dobrega sadu — jako poceni: Gori imenovane nemške knjižnice se same spopolnjujejo in upravljajo na ta način, da se za izposojenje edne knjige plačata dva vinarja.

Upamo, da ne ostanemo s to našo idejo — glas upijočega v puščavi.

Celjske in štajarske novice.

(Nov mestni oče.) Na mesto umrlega mestnega odbornika A. Ferjasa poklicali so v mestni svet celjski lesotrtar Jos. Jarmerja.

(Tlakovanje v Celju.) Sedaj so skončali s tlakovanjem skoraj vseh ulic. V zadnji seji so se posvetovali mestni očetje, ali bi ne bilo dobro začeti s tlakovanjem — oeste proti Garberju. Lepa je ta napredovalnost mestnih očetov. Opozorjamo jih pa, da je Jožefov trg pred „Narodnim domom“ zelo prometni prostor, toda tlakovani, da si še lahko konj nogo zlomi.

(Smešna nagajivost celjskih očetov.) Mestni starešina J. Rakusch še ni pozabil maščevanja, katerega je zaprisegel v pričetku slovenski železni trgovini g. Petra Majdiča. Njegova maščevalnost temveč z vsakim dnem kipi, kajti začel je čutiti nasledke „Merkurjeve“ konkurence. Zato pa išče „v družbi enakih“ povoda, da bi zbil svoj žolč nad „Merkurjem“ pravzaprav nad njegovim lastnikom. Gosp. P. Majdič je najel vrt Krajca na voglu Graške ulice za shrambo travercov. Mestni očetje pa so poslali takoj svoje policaje, naj to prepovedo. Že zopet se hočejo osmešiti pred višjo instanco!

(Za „pirhe“ družbi sv. Cirila in Metoda) je nabral v občinski seji v Bočni pri Gornjem gradu ondotni šolski vodja in občinski odbornik g. Božidar Dedič 5 K. V poznanje!

(Učiteljske premembe.) Nadučitelj je postal v Trofinu pri Marenbergu ondotni šolski vodja g. Martin Regoršek. Stalni so postali: pri Sv. Marjeti niže Ptuj učitelj g. Ludevik Šjaneč, pri Sv. Bolfenku pri Ptuj učitelj gosp. Drag. Korošec, v Marenbergu g. Otmar Herbst iz Kalnacha, pri Sv. Vidu niže Ptuj učitelj g. Rod. Koomut iz Zibike in g. Ivan Klenovšek iz Jarenine, pri Sv. Križu pri Mariboru g. Ivan Robnik, pri Vel. Nedelji g. Jakob Preindl iz Hoč, pri Sv. Petru nad Laškem učiteljica gđ. Ana Hrovatin iz Dobja, v St. Ilju v Slov. gor. gđ. Helena Raunicher, v Jarenini ondotna suplenta gđ. Ana Vanda, v Polzeli gđ. Franja Gonač, v St. Jurju ob Taboru gđ. Marija Stupan, v Pribovi gđ. Helena Dolenc, v Strančah gđ. Antonija Valenčič. — V stalni pokoj je šla učiteljica v Marenbergu gđ. Mar. Konechegg.

(Nova šola.) V Grušovju v mariborski okolici se ustanovi ednorazredna ljudska šola v II. plač. razredu.

(Iz St. Petra v Sav. dol.) se poročila nadno podrobneje o strašni nesreči, kateri je povzročila strela dne 16. t. m. Strela je udarila skozi dimnik v delavnico končarja Gerliča, kjer so bili mojster Jos. Gerlič, učenc Ivan Ocvirk ter dva blapca. Učenec Ocvirk je zadela v glavo ter ga pri priči ubila. Gospodarski in ednega blapca je obšla, da sta ohromela ter najbrže ne okrevata več. Eden blapcev se je sicer one svestil, vendar je po vseh štirih lezel iz usodne delavnice.

(Strela je užgala) v noči 10. t. m. v Novi vasi pri Sv. Marku niže Ptuj pospodarsko poslopje Fr. Kostanjevca. Zgoraj je do tal z vsemi gospodarskimi pripravami.

(Iz Ormoža) se nam piše: Velik Nemec pred Bogom in ljudmi je trgovec Stefan Brodar, ki je samo slovenski kruh, a se obnaša kakor bi bil na Prusku in trdi, da slovensko ne razume, daci prodaja samo Slovincem. Naši ljudje si naj bi ga dobro ogledali, kajti kdor je od kruha pijav, mu ne škoduje, če se ga malo strezni, posebno, če so še male kakor ta možicelj. Za danes ga le priporočamo slovenskemu ljudstvu, naj ga malo prouči, drugič pa spregovorimo več.

(Utonil je) pri Sv. Barbari v Halozah 4letni Anton Žuran. Otrok je zagazil v misko pri hiši, ko ni bilo nikogar doma.

(Od Kapel pri Radgoni.) Novo posno altarsko sliko „Jezus na Olski gori“ naslikal je za kapelsko župnijsko cerkev vrli narodni slikar v Gornji Radgoni g. Franjo Horvat. — „Svoji k svojim!“

(Prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand) je prišel dne 18. t. m. v Kapelo pri Radgoni, kjer se udeležuje lova na divje peteline.

(Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda) se vrši letos v Mariboru 9. avgusta t. l.

(Mariborske Slovenke) so priredile nedavno v „Narodnem domu“ takozvani „piknik“ v korist družbi sv. Cirila in Metoda ter nabrale v ta dobrodelni namen 332 K 48 vin. Lepa misel!

(Nesreča.) V Mariboru kopljejo jarke ter polagajo cevi za vodovod. Kakor se pripoveduje, opušča se pri tem delu potrebna opreznost. Že nedavno je podslu dva delavca, da so ju komaj rešili — ednega z zlomljeno nogo, — a dne 19. t. m. zasulo je delavca Fr. Toplaka. Izkopali so mrtvega. Ponesrečenec zapušča ženo z dvema nepreskrbljenima otrokoma.

(Mariborski magistrat je Slovincem pravičnejši nego celjski.) Dasi tudi v Mariboru ne sije Slovincem nič ugodnejše sonce kot nam v Celju, vendar je pokazal ondotni mestni urad, da še ima čut za nekaj pravičnosti. Pri zadnjem ljudskem štetju so namreč izkazali 4062 Slovinci, tedaj za 1409 več kakor leta 1890. V resnici jih seveda ni izpod 10.000. Vendar tako držnega čela le niso imeli mariborski mestni očetje, kakor naši celjski, ki so v 10 letih naše število znatno — zmanjšali. Saj smo vedno trdili, da „celjska vlada“ nima primere v Avstriji glede — „pravičnosti“. Nemcev šteje Maribor 19.293, tedaj 3362 več kot leta 1890. Šteli pa so tudi druge narodnosti, kakor Čebe, Srbe, Poljake, Rusine itd. „Celjsku žaba“ je sicer pri zadnjih volitvah navajala tudi ednega Cigana, a pri ljudskem štetju ga ni izkazala, menda so si ga mestni očetje — prisvojili, kakor so to storili s stotinami Slovinci.

(Deželna podkovna šola.) Dne 1. julija t. l. se zopet začne polletni poučni tečaj na graški dež. podkovni šoli za kovače. Razpisanih je v ta namen 10 deželnih štipendij po 100 K ter prosto stanovanje v zavodu. Prošnje je vložiti najpozneje do 31. maja t. l.

Državni zbor.

V varstvo predsedstva državnega zbora so pred predsedniško tribuno zgradili dve barjeri, da je možno do predsednika sedaj le od ene strani. Tako obstrukcionisti v bodoče ne bodo mogli več tako lahko dejansko naskočiti predsedništva ter bodo člani predsedstva že na varnem za velikimi vrati, še predno bodo obstrukcionisti mogli prekaliti barjeri.

Prva seja po Veliki noči se je vršila dne 18. t. m., predsednik se je najprej spominjal

umrlega poslanca Schlesingerja ter spomnil, da v poslanec Klifa svoj drugi mandat odloži. Nato so predložili ministri svoje predloge: finančni minister je predložil zakonik, načrt glede prodaje žel na različnih stavbah, tovarnic in glede v pomirnih zavodih različnih delavcev, justični minister je sporočil zakonski načrti glede razširjave poročilnega zakona pri stavbah podjetij, ministrski predložek je predložil načrt glede plemenite državnoborskega volilnega reda za Bukovino.

Potem so podali nemški nacionalni interpelacije na ministrskega predsednika glede pokroviteljstva prestolonaslednika Franca Ferdinanda nad nekimi katoliškimi šolskim društvi. Nemški radikal Herzog se je prvi oglasil na besedo in dejal, da so velikonočne počitnice trajale nedopustno dolgo; dijete za te tri tedne so požrle okroglih 17.000 kron, in so enostavno ukradene iz žepa ljudstvu. Ko je prišel na pokroviteljstvo nadvojvode katoliškemu „Schäfferverein“, se katoliška ljudska stranka in krščanski socialisti viharno ploskali. Govornik je obsojal prestolonaslednikovo umešavanje v politično strankarsko vrvenje. Potem je prešla zbornica na dnevni red: v razpravo novele o pristojbinah.

Dne 19. t. m. je bilo podanih mnogo interpelacij in predlogov, med temi je tudi predlog posl. Reicherja, da se ustanovi realna v Knittelfeldu. Potem so nadaljevali in zaključili razpravo o pristojbinski noveli. Govorila sta oba glavna govornika, Kaizi (pro) in Steiner (contra). Potem odgovarjajo ministri na razne interpelacije; ministrski predsednik je odgovoril na neko interpelacijo posl. Spindlerja, da se je pri državnem namestništvu v Trstu vložena prošnja za ustanovitev zavarovalnega društva ugodno rešila.

Druge slovenske novice.

(Osebnosti.) Davkar v Črnomlju g. Fran Predalič je premeščen v Logatec, davkar v Logatcu g. J. Ferlič v Višnjo goro in davkar v Višnji gori g. K. Murgel v Ribnico.

(Srbski gostje v Ljubljani.) V sredo je obiskalo Ljubljano na svojem znanstvenem potovanju več srbskih profesorjev in trgovskih akademikov.

(Olajšave glede potresnega posojila.) Na nasvete deželnega predsedništva kranjskega glede olajšave potresnega posojila je o. kr. finančno ministrstvo, dogovorno s o. kr. ministrom notranjih del odredilo odpis mestni občini ljubljanski dovoljenega, za obnovo občinskih poslopij namenjenega brezobrestnega državnega posojila v znesku 100.000 kron. Nadalje so bila določena za vračevanje dovoljenih tri odstotnih posojil naslednja podaljšanja vračilnih rokov: a. Za povračilo deželi kranjski v svrhu zgradbe deželnih poslopij dovoljenega tri odstotnega posojila v znesku 1.100.000 kron se je vračilni rok od 20 let raztegnil na 40 let, b. Ista olajšava je mestni občini ljubljanski dovoljena glede tri odstotnega posojila v znesku 900.000 kron, dovoljenega v svrhu dotiranja mestnega regulacijskega fonda, c. Rok za vračevanje tistega 1.000.000 kron znašajočega dela tri odstotnega posojila, katero je bilo dovoljeno za podelitev 3%, posojil podpore potrebnim hišnim poselnikom v Ljubljani, oziroma na Kranjskem, se je od 20 let raztegnil na 30 let.

(Potresni list v Ljubljani.) S tekočim mesecem aprilom je pričel izhajati v Ljubljani list „Erdbewachte“. List izdaja g. A. Belar, list se bode pečal s proučevanjem raznih potresnih pojavov, posebno z onimi, ki se čutijo v ljubljanskem potresnem središču.

(Deželna podpora za naprave novih strelšč.) Kakor prejšnja leta je deželni odbor kranjski tudi letos dovolil 2000 kron v svrhu naprave novih, oziroma spopolnitve že obstoječih strelšč za streljanje zoper točo.

(Sneg.) V Ratečah na Gorenjskem je 30. kril dne 16. t. m. sneg zemljo deset cm za debelo.

(Velik gospodni požar) je bil dne 9. t. m. v Zibolju na Koroškem. Zažgal je nek 11 letni pastir. Valod močnega vetra se je ognj hitro razširil in napravil dvema poselnikoma okrog 3400 kron škodo.

(Slovenska zmaga.) Pri občinskih volitvah v Libuach ob Pliberku je dne 9. aprila v II in III razredu zmagala slovenska stranka, v I razredu pa nemčurji, za katere se je največ trudil učitelj Hoelzi.

(Vrat si je prerezal) v Celovcu 63letni J. Vogrin iz Kočevja na Kranjskem. Vzrok sa momoru ni znan.

(Ponesrečil se je) v Rabilju na Koroškem v rudniku 25letni J. Pavlin; utrgala se je skala nad njim in ga vsega zmečkala. Živel je v silnih mukah še dva dni.

(Prestop v unijatstvo.) V petek je bila vložena prošnja na tržaški magistrat za izstop 306 rojanskih župljanov iz latinskega obreda v grški obred s staroslovenskim bogoslužnim jezikom.

(Obsojen je bil) g. A. Gabršček, izdajatelj „Soče“ 19. t. m. pri tržaškem sodišču na dva meseca zapora. Tožil ga je deželni poslanec dr. Gregorčič radi „nevarnega žuganja in izsiljevanja.“ Na prvi razpravi v Gorici je bil Gabršček spoznan nekrivim, kasacijsko sodišče na Dunaju pa je uničilo to razsodbo in je bilo za novo razpravo odločeno deželno sodišče v Trstu, kjer je bil Gabršček obsojen. — Najnovejši „narodni“ šport, da spravlja brat brata v ječo!

(Obsojeni starši.) V Dornbergu na Goriškem je umrla letos po zimi vsled opeklin neka deklica. Sodišče je zdaj obsodilo starše radi ne pazljivosti na osem dni zapora. Mater je to tako vznemirilo, da je obolela, in so jo morali prepe- ljati v bolnišnico.

(Poročil se je) v Gorici učitelj in znani glasbenik g. Ernest Širca z gđ. Marijo Čebular Jarjevo, bčerkko prof. Čebularja v Gorici.

(Ustrelil se je) v Hruševljah na Goriškem 35letni trgovec Fr. C. Vzrok samomoru je ne ozdravljiva bolezen.

(Samomor.) Krojaški pomočnik A. Cimperman, star 19 let, ki je delal zadnji čas pri mojstru J. Potočniku v Ljubljani, se je dne 13 t. m. odpeljal na Dunaj in se tam ustrelil. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

Dopisi.

Iz Celja. Lastni dom, registrovana delavska stavbena zadruga z omejeno zavezo v Celju razpošilja naslednji oklic:

Vaše Blagorodje!

Delavsko vprašanje je danes na dnevnem redu. Nobeden politik in nobeden državnik ne more danes odtegniti svoje pozornosti in skribi delavskemu stanu, da se isto povzdigne in da se istemu zagotovi človeka dostojno življenje.

Ena največjih kalamitet delavskega stanu so pa navadno slaba in nezdrava stanovanja, katera fizično uničujejo delavce same ter polagajo kal hiranja in pogina njihovemu zarodu.

Začela se je torej splošno obračati skrb na pripravo primernih zdravih stanovanj za delavce.

Da je tudi pri nas nujno potrebno zdravih delavskih stanovanj, spozna celo naša vlada, ter je presvetli vladar v svojem prestolnem govoru dne 4. svečana t. l. to posebno poudarjal, rekoč, da je priprava zadostnega števila cenih, etičnim in higijeničnim zahtevam zaščitujočih stanovanj za širne sloje delavskega prebivalstva živo čutenja potreba, ter da vlada ne bode zamudila stopiti pred državni zbor s predlogi, kateri bi tem zadevam prišli v okom.

Potreba za zdrava stanovanja obstoji tudi za slovenske delavce. Ali skušnje učijo nas Slovence, da se spomni vlada na nas jako pozno, in da smo izgubljeni, ako čakamo na vladno pomoč. Za nas Slovence je v veljavi le načelo: „Pomagaj si sam, in Bog Ti bode pomagal!“

To je bil tudi namen, da smo osnovali v Celju „Lastni dom“, delavsko stavbno zadrugo z omejeno zavezo, ki bi naj raztezala svoj delokrog po okrožjih celjskega in mariborskega okrožnega sodišča. — Zadruga ima namen, svojim združnikom-delavcem postaviti delavske hiše za eno obitelj z dvema ali tremi sobami, s kuhinjo, jedilno ahrambo ter z malim vrtičem v skupni meri 200 štirjaških sežnjev. Hiša se izroči združniku po vplačilu 10%, zneska njene vrednosti ter proti plačilu mesečne, dogovorjene

vsote za obrestovanja in amortizacije, tako, da se po določenem dobi let hiša popolnoma izplača in pride v neomejeno last delavca-združnika.

Denarna sredstva zadruge so v prvi vrsti deleži združnikov, ki so določeni na 20 K, vendar pa sme vsakdo tudi vzeti po več deležev — po 5, 10 in še več.

Da nam bode mogoče namen zadruge „Lastni dom“ popolnoma doseči, da se nabere pričetna glavica, si usojamo vabiti Vas k pristopu s prošnjo, da vzamete po več deležev ali naklonite za fond v društvene namene primeren prispevek kot dar.

Prilčimo pravila ter pristopni list, katerega slednjega nam izvolite vrniti podpisanega z zaznambo števila vzetih deležev. — Za pošiljatev deležev in pristopnine (ki znaša 2 K) izvolite porabiti priloženo poštno-hranilnično položnico.

Pričakujemo, da bode te ozirom na velevažen in človekoljuben namen tej zadruzi ne le sami pristopili, ampak iste tudi priporočali v krogu svojih znancev.

V Celju, 10. aprila 1901.

Dr. Ivan Dečko,

odvetnik in deželni poslanec, predsednik.

Ivan Krančič, Franjo Jošt, mestne župnije kaplan, revizor slov. posojilnic, podpredsednik, tajnik in blagajnik.

Soštanj. 20. aprila 1901. Danes vršila se je volitev župana njega namestnika in njih svetovalcev.

Izvoljen je županom gospod Fran Rajšter, kot njega namestnik g. dr. Fran Mayer in kot svetovalca gospoda Ivan Vošnjak in Josip Ravlen. Volitev župana morala se je večkrat vršiti, ker je prejšnji župan g. Ivan Vošnjak po enoglasni izvolitvi odklonil prevzeti častno mesto župana in so se odborniki podali k drugi volitvi ter si izvolili župana znanega, marljivega in odločnega narodnjaka Fran Rajšterja. Kakor smo že po občinskih volitvah poročali, imamo v našem ljubem trgu sedaj zastopstvo, na katerega smo lahko ponosni in katerega smemo kot vzor narodnega moštva smatrati.

Pri tej priliki izrekamo željo, da bi se tudi v tistih trgih, kjer vlada mala peščica nasprotnikov nad nami, otresli teh nadlog in postali edini gospodarji svojih imovin.

Ako se poprimajo voditelji našega naroda na Spodnjem Štajarju plodnosnega dela, pričeti morajo to pri občinah, katere še stekajo pod jarmom naših nasprotnikov. Pri nas smemo upati da se ne bode nikomur več sličilo po našem občinskem premoženju in gospodarstvu.

V Gornji Radgoni smo pomnožili tam buraški zbor in smo dobili torej nove tamburice od tvrčke „Mijo Novak v Preloščici kod Sisaka p. Topolavac.“

Omenjena tvrčka poslala nam je izvrstne tambure po tako nizki ceni, da skoraj ni verjetno, da bi zamogel človek dobiti za tako mali denar tako imenitni instrument, kajti, glasbila so več kakor polovico ceneja kot pri drugih tvrčkah. Gospoda! Usojam si priporočati omenjeno tvrčko, ako kje hočejo osnovati tamburaški zbor, naj se blagovolijo obrniti do zgoraj omenjene tvrčke.

Tambure za celi zbor (za osem članov) iz najfinjših glasbil stanejo samo 138 kron in še po vrh dobite strune ter narodne trakove! Gospoda moja! Ali to ni res po ceni?

Lastnik in izdelovatelj tamburice nam tudi piše: „Deloval sem že več let za druge tvrčke tamburice in sem uvidel, da so iste pretiravale cene, ter sem že več let gojil željo, sam otvoriti lastno tvrčko, da bi zamogel ustreči milemu našemu narodu!“

Podpirajmo torej to narodno podjetje, da bo omenjeni gospod uvidel, da imamo i mi arca na istem mestu! Ako bi kdo hotel imeti kakove podatke radi začetka pri učenju tamburašev, naj se blagovolijo obrniti do voditelja tamburaškega zbora v Gornjo Radgono, koji mu drage volje ustreže.

Opozoriti pa moram, da naj skrbijo vodje tamburaških zborov, da ohranijo čast temu slovenskemu glasbilu (!) in naj ne hodijo po „barakah“ plesnih komadov svirat za par „krigčkov pira“ kakor se to žali Bog godi v sosednji žup-

niji. Sv. Jurja! To ni lepo, to ni častno ne za vojno in ne za zbor!

Gojimo narodno godbo in miho naše narodno petje, da bodo uvideli naši sovražniki, da stojimo kakor hrasti ob meji našega slovenskega naroda! Pokažimo v dejanju, da nam je res za stvar, da čutimo globoko vsestranski napredek, da ne preziramo radi stanu in sebičnosti to ali ono, in tako škodujemo našemu rodu! Vask v svojem poklicu in po zmožnosti naj pripomore k skupnemu delovanju in naj nas vedno opominja pregovor, ki pravi:

„Sloga jači, nesloga tlači!“

Politični pregled.

(Nadvojvoda Fran Ferdinand pokrovitelj nem. katoliškega šulferajna.) Prestolonaslednik Fran Ferdinand je prevzel pokroviteljstvo nemškega šulferajna ter je pri isti priliki poudarjal, da je le s tem šolskim društvom mogoče pobijati najnovejše gibanje „Los von Rom“, ki je isto, kakor proč od Avstrije! Vsled tega odkritega nastopanja nadvojvodinega, zašumelo je neizmerno v obeh nemških taborjih. Slovani, posebno pa še Slovenci, pač nimamo vzroka se preveč veseliti ali žalostiti, kajti kakor dosedaj, skušala bošta v naprej oba šulferajna svojo premoč s številom raznarodnih slov. otrok.

(Hrvaško-slovenski klub) je stopil s Šušteršičevim klubom v dogovor, da se oba spojita ali pa vsaj stopita v „prijateljske“ razmere, ker so baje ovire za tako združitev odpadle.

(Med avstrijskim vojnim ministrom) in nekaterimi častniškimi krogi je v zadnjem času opaziti nako nesoglasje. Minister Krieghammer je baje zelo osoren in radi tega nepri- ljubljn pri častnikih. Razum tega da je ustavljal regulacijo častniških plač, je tudi zavlekel reformo vojaškega kazenskega zakona, kar vse je povedal nek poslanec v delegacijah. Tudi po- višanje izdatkov za vojsko je nepotrebno, ka- kršno zahteva Krieghammer. Radi tega utegne imeti letos v delegacijah precejšno opozicijo.

(Med Avstro-Ogrsko in Meksiko) bodo obnovili diplomatsko zvezo, ki je bila pretrgana celih 33 let, to je od tedaj, ko se je cesar Maksimilijan bojeval z Meksikanci. Imenovan bode najbrže v kratkem eden zastopnik naše monarhije za Meksiko, in istotako bode meksi- kanska vlada imenovala svojega zastopnika za Dunaj.

(Boj proti Poljakom na Pruskem) se na- daljuje z vso silo na vseh koncih in krajih. Vlada in njeni organi so poskušali že vaa mo- goča sredstva, pritiskalo se je na poljsko du- hovščino, na učiteljsko, na kmečko prebivalstvo in na mladino v nižjih šolah, a vse to dosedaj ni mnogo koristilo, ker poljski živelj še vedno ni zatrt in poteptan, kakor si ga vlada želi, in je med Poljaki še vedno dosti poavetne inteligence, ki stori svojo dolžnost v obrambo tlačnega naroda. Sedaj so se vrgla pruska oblastva na dijaštvo; zasledujejo vse one gimnazijce, ki ku- pujejo poljske knjige, da, celo pisem na dobš dijaki prej v roke, prečno jih niso pregledali višji organi. Sploh je dijaštvo pod vednim nad- zorstvom, na sprebojih in doma. — Vendar tudi ta novi napor pruske vlade ne bo dosegel uspeha; naj bodo okovi, s katerimi oklepa krivični Prus viteški poljski narod, še tako stni, duha, po slo- bodi koprnečega, zvezati ne morejo.

(Koliko stane oboroženi mir?) Evropa stane vojaštvo lep denar. Vasko leto veljajo vo- jaki evropske države osem tisoč milijonov kron. Pri tem pa milijone ljudi ne dela. Koliko bede bi bilo manj na svetu, ako bi se porabile te štiri milijarde za utešenje socialne bede!

(Nova srbska ustava.) Dne 19. t. m. je bil v Srbiji slavnosten dan: proglašila se je slovensko nova ustava. V kraljevi palači se je zbralo okrog 800 povabljenecv, ministri, državni svetniki, vojaški in cerkveni prvaki, državniki in sploh vsi najimenitnejši Srbi. Ceremonija se je začela s cerkvenim obredom, nato je kralj Aleksander, ki je imel na sebi bogato-generalno uniformo, pozdravil prisotne in dejal, da izpolnjuje svojo, leta 1894 v proklamaciji storjeno obljubo ter daje narodu tisto ustavo, ki jamči varstvo vseh njegovih državljanских pravic, brez katerih narod

ne more napredovati. Potem so prečitali kraljevo proklamacijo in novo ustavo, katero je kralj podpisal. — Ob priliki razglasitve nove ustave so se vršile po več krajih Srbije velike slavnosti; kralj je dobil nešteto zahvalnih pisem in telegramov od vseh strani dežele.

(Macedonski kongres) se je zbral dne 17. t. m. v Sredcu. Nad sto odposlancev je dospelo, med njimi tudi mnogo državnih uradnikov, čeprav jim je bolgarska vlada izrečno prepovedala udeležiti se kongresa. Na ministrstvo so poslali poziv, naj ne dela ovir delovanju onih, ki hočejo pomagati nesrečni Macedoniji.

(Finančni položaj Angleške) osvetljuje najboljši proračun, ki ga je vlada te dni predložila zbornici ob ednem z nebroj načrti glede novih virov dohodkov. Povišati hoče dohodninski davek ter carino od sladkorja in premoga. Primanj kljaja v proračunu je nad 50 milijonov funtov, državni dolg znaša 688 milijonov funtov. Vlada si je izposodila za sedanjo vojsko skupno 127 milijonov funtov. Stroški so znašali dosedaj 147 milijonov, sme se pa trditi, da bo treba 200 milijonov, predno bo vojska končana. Porabljen bo vse, kar so si prihranili zadnjih 50 let.

(Vojna v južni Afriki.) Angleži so poslali 30.000 novih konjenikov na bojišče. Dvomiti pa je o njihovi sposobnosti, ker je večina novo poslanih vojakov neizkušena. Ker pošljejo tudi avstralske kolonije novih čet, bo v Afriki 50.000 angleških konjenikov in 200.000 pešcev. Angleška vlada je poklicala guvernerja Milnerja domov; mnogi se zategadelj nadejajo, da se bo v kratkem sklenil za Bure časten mir. Kuga se vedno bolj širi.

(Dogodki na Kitajskem.) Del palače, v kateri je bival grof Waldersee, je popolnoma pogorel in se je grof, ker je bilo po noči, komaj rešil smrti v ognju s tem, da je skočil skozi okno. Zgorel general Schwarzhoff. Ogenj je nastal mešanih sreči, in niso zažgali Kitajci, kakor se je pričelo sumiti. Podvzetih je več novih vojakov, ki so zoper kitajske generale; bati se je pomlad nove vojske, ker sovrastvo Evropejce vedno bolj narašča.

ne stvari.

(moral biti vzor?) Koliko zmor... narod, ako je kulturno in socijalno organizovan, vidimo pri sedmograških... Po statistiki iz leta 1880 jih ni več... 17.670. Imajo pa izvrstno gospodarsko organizacijo. Skoro v vsaki izmed njih 270 občin najdemo narodno posojilnico, a njih posojilnice niso dobičkarški zavodi, ampak imajo navadno obrestno mero za najvišjo mejo pri določevanju dividende, čisti dobiček pa pripade v narodne namene, posebno za šolstvo. Le na ta način je mogoče, da si vzdržujejo iz svojih sredstev 262 ljudskih šol (skoro v vsaki vasi) ter lepo število meščanskih, trgovskih, obrtnih in dekliških šol. Razven tega vzdržujejo na svoje stroške pet višjih in tri nižje gimnazije, eno višjo in eno nižjo realko, eno učiteljsko in tri kmetijske šole. In tako raznovrstno delo v gospodarskem in kulturnem oziru jim koristi več, nego najlepše besede in najbujnejše nadeje o pomoči svojih bratov v Cislitvaniji in v rajhu, ter

jih uspešno brani proti nasilni politiki mažarske vlade. Od teh Nemcev bi se mi Slovenci mogli marsičesa naučiti, pa nam potem ne bilo treba pričakovati vse pomoči in rešitve z Dunaja. V nas samih je rešitev.

(Slikar Brožik umrl) Iz Pariza poročajo: Vaclav pl. Brožik, ravnatelj praške umetniške akademije, je dne 15. t. m. po dolgi bolezni takaj umrl.

(Hrvatje v Ameriki) Število Hrvatov, živečih v Ameriki, cenijo na približno 200.000. Ustanovili so si društvo „Narodna hrvatska zajednica“ ki šteje blizu 10.000 članov.

(Strašna vožnja po morju) Iz Singapura poročajo, da sta dospela tja dva mornarja, Jo hannsen in Marticornu ki sta povedala, da sta 17. oktobra m. l. z ladjo „Angola“ odplula iz Cavita na Filipinih. Ladja se je potopila in na velikem plavu se je rešilo 12 moč. Tekom 42 dni je umrlo 10 moč, le dva sta ostala. Živela sta se z mesom mrličev. Plav je končno dospel do otoka Sonti, kjer so mornarja gostoljubno sprejeli Malajci.

Loterijske številke.

Lino, dne 20. aprila 1901: 77, 47, 72, 10, 39
Trst, „ „ „ 74, 34, 28, 7, 19.

Večja špecerijska trgovina

na dobrem mestu, brez konkurence, z gostilno vred se pod ugodnimi pogoji takoj na več let odda v najem.

Vprašati pod „dober obstoj“ pri upravnistvu „Domovine“ v Celju. (258) 2-1

V Laškem trgu je naprodaj

hiša št. 67 s posestvom.

Več se izve pri gospe A. Ojsterscheg na Laškem. (108) 8-7

Na debelo. * Na drobno.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji meri.

Opozarja na svoj veliki zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika zaloga poljedelskih in vinorejskih strojev, raznovrstnih sesalk za vodnjake in kletarstvo.

Gg. poljedelcem priporočam kot najizvrstnejše umetno gnojilo Tomaževo fosfatno moko po tovarniški ceni in poljski mavec za gnojenje detelje.

Pozor gg. kovači! V večjo udobnost svojih cenj, odjemalcev omislil sem si stroj za osločenje kolesnih šin, katerega se zamorejo isti v mojem skladišču vedno posluževati.

* Slavno občinstvo rabim najljubneje, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

Svoji k svojim!

ANTON KOLENC

trgovca v Celju

v „Narodnem domu“ in „pri kroni“

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega špecerijskega blaga.

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Naznanjam, da kupim tudi letos, kakor vsako leto vsakovrstne cvetke, rastline in koreninice lepo v senci posušene, da lepo zeleno barvo obdrže, po najvišjih cenah. Kakor: bezgovo gobo, kamilice, tisočrože, malino štupo, lipovo cvetje, sploh vse rastline, cvetke in koreninice: tudi kupim vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, konoplje, laneno seme in ržene rožičke. Ob času vsako sadje, vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretin. Kupim tudi suhe gobe, orehe, češnje, hruške, itd., vse po najvišjih cenah.

Nadalje kupujem

predivo, jabolka

fižol, vsake vrste laneno seme itd., itd.

Svoji k svojim!

Lepo posestvo

20 minut od kolodvora Rajhenburg, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja 2 delavskih hiš, 15 oralov, večidel obsejanih in arondiranih njiv in travnika v lepi rodovitni ravnini, 5 oralov debele hoste in koloseka, 1 oral trsa se radi obiteljskih razmer po nizki ceni proda. — Več se izve pri županu v Rajhenburgu. (151) 2-2

Postrežba točna. * Cene nizke.

pomaga izbornu kot nedosežen uničevalec mrčesa.

Celje: Traun in Stirer
Franc Pečnik
Alojz Walland
Viktor Wogg
Milan Hodevar
Jos. Poljanetz
Josip Matič
Friderik Jakovitsch
Fr. Hiechlawy
Karol Gela, lekarna
Fran Zangger.

Celje: Anton Kolenc
M. Rauscher lekarna
Josef Schip
Anton Topolak
W. Wratschko
Anton Ferjen
Dobena: Jos. Siksek
Braslovce: Ant. Plaskan
Gomilsko: I. Idvoršek
Konjice: Fr. Kupnik

Vojnik: Fr. Zottl
Hrastnik: Alojz Bauerheim
Konsumno društvo
Josip Wouk
Ljubno: Fr. X. Petek
Janez Filipič
A. Fabiani
Sevnica: S. F. Schalk
Ludovik Smole
Zwenkel & Comp
Tru Lemberg: Franc Zupanič

Laško: Andrej Elsbacher
Karl Hermann
Kmetijsko društvo
Planina: Lud. Schescherko
F. Wambrechtammer
Cernigrad: Jakob Božic
Poljčane: Ferd. Ivanus
A. P. Krautsdorfer
Anton Schwell
Karol Sima
Leopold Vukič

Pristova: Marija Suppanz
And. Suppanz
Brežice: Fran Matheis
Franc Varlec
Zalec: Adalib. Glöbočnik
St. Jurij: Fran Kartin
J. F. Schescherko
St. Jurij ob Tab.: Fr. Plaskan
St. Lovrene: Elija Turin
Smarje: Josip Wagner
Janez Lischnigg

St. Pavi: Norbert Zanier
Trbovlje: Konsumno društvo
J. M. Krammer
Fran Pollak
Rob. Stenowitz
Janez Müller
Janez Založnik
Videm: Ivan Novak
Vitanje: Anton Jaklin
Velenje: Karl Tischler

